

ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи бакалавра
за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"

Розробив: здобувач вищої освіти
за першим (бакалаврським) рівнем
(роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів
академічної доброчесності)
групи 139-ПУА-322
Алла МАЙДАНОВА
(власне ім'я та прізвище)

Керівник:
к.е.н., доцент
Уляна СТОРОЖИЛОВА
(власне ім'я та прізвище)

Рецензент Мирослава КОРІНЬ
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 11 слайдів презентації, 76 аркушів пояснювальної записки формату А4, що містить 1 рисунок, 3 таблиці та 58 літературних джерел.

Ключові слова: КОРУПЦІЯ, КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД, УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.

Об'єктом дослідження є система публічного управління в Україні в контексті впливу корупційних ризиків.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ, міжнародного досвіду та практичних підходів до ідентифікації, оцінювання й управління корупційними ризиками у системі публічного управління України.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано понятійно-категоріальний апарат корупції та корупційних ризиків, вивчено їх взаємозв'язок, класифікацію та основні причини виникнення. Розкрито теоретичні засади оцінювання корупційних ризиків та досліджено міжнародні практики управління ними в системах публічного управління різних країн.

На основі узагальнення іноземного досвіду запропоновано методику оцінки корупційних ризиків, адаптовану до українських реалій. Розглянуто підходи до ефективного управління цими ризиками, зокрема інституційні, антикорупційні та організаційні механізми їх мінімізації.

Практичні рекомендації спрямовані на вдосконалення системи управління корупційними ризиками в публічному секторі України, підвищення її прозорості, підзвітності та ефективності в умовах євроінтеграційного розвитку.

ABSTRACT

This qualification thesis includes 11 presentation slides, 76 pages of explanatory notes in A4 format, containing 1 figure, 3 tables, and 58 references.

Keywords: CORRUPTION, CORRUPTION RISKS, PUBLIC ADMINISTRATION, INTERNATIONAL EXPERIENCE, RISK MANAGEMENT.

The object of the study is the public administration system in Ukraine in the context of the influence of corruption risks.

The aim of the paper is to explore the theoretical foundations, international experience, and practical approaches to the identification, assessment, and management of corruption risks in the public administration system of Ukraine.

The qualification paper analyzes the conceptual and categorical framework of corruption and corruption risks, examines their interrelation, classification, and main causes. It also outlines the theoretical principles of corruption risk assessment and explores international practices of managing these risks in public administration systems of various countries.

Based on the generalization of foreign experience, a methodology for assessing corruption risks adapted to the Ukrainian context is proposed. The paper considers approaches to effective management of these risks, including institutional, anti-corruption, and organizational mechanisms for their minimization.

Practical recommendations are aimed at improving the corruption risk management system in Ukraine's public sector, enhancing its transparency, accountability, and effectiveness under the conditions of European integration.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

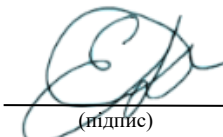
Кафедра Менеджмент, публічне управління та HR-технології

Ступінь вищої освіти бакалавр

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Д.С.Н., професор
(вчене звання)

(підпис) **Олена ДИКАНЬ**
(власне ім'я та прізвище)

19 травня 2025 р.

З А В Д А Н Н Я

на кваліфікаційну роботу

Аллі Майдановій

(власне ім'я та прізвище)

1. Тема роботи «Інституційні основи управління корупційними ризиками в публічному секторі України»

керівник роботи Сторожилова Уляна, к.е.н., доцент

(власне ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено розпорядженням по економічному факультету від "19" травня 2025 року №81/25

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 19 червня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи законодавчі й нормативні акти державних органів влади, наукова література, зокрема монографії, статті зарубіжних та вітчизняних учених у періодичних виданнях, результати досліджень вітчизняних і зарубіжних центрів, офіційні публікації органів законодавчої влади Європейського Союзу, комісій та органів ООН

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Корупція як об'єкт міждисциплінарного та інституційного аналізу. Типологія корупційних ризиків у системі публічного управління. Класифікація корупційних ризиків у публічному управлінні. Аналіз проблем, що зумовлюють виникнення корупційних ризиків у системі публічного управління. Особливості корупційних ризиків в умовах воєнного часу. Особливості виникнення корупційних ризиків в деяких країнах світу. Узагальнення міжнародного досвіду оцінки корупційних ризиків у системі публічного управління. Методика оцінки корупційних ризиків у системі публічного управління в контексті міжнародної практики. Теоретичні засади управління корупційними ризиками в системі публічного управління:

поняття та зміст. Практичні аспекти управління корупційними ризиками.5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
1 Теоретико-інституційні засади корупційних ризиків у системі публічного управління – шість слайдів. 2 Інституційно-порівняльний аналіз міжнародного досвіду оцінювання корупційних ризиків у публічному управлінні – один слайд. 3 Інституційні підходи до управління корупційними ризиками в публічній сфері – два слайди..

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _19 травня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-інституційні засади корупційних ризиків у системі публічного управління	29.05.2025	
2	Інституційно-порівняльний аналіз міжнародного досвіду оцінювання корупційних ризиків у публічному управлінні	08.06.2025	
3	Інституційні підходи до управління корупційними ризиками в публічній сфері	18.06.2025	
4	Графічна частина	19.06.2025	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Алла МАЙДАНОВА

(власне ім'я та прізвище)

Керівник роботи

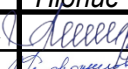
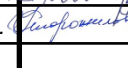
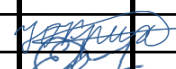
(підпис)

Уляна СТОРОЖИЛОВА

(власне ім'я та прізвище)

Зміст

Вступ	6
1 Теоретико-інституційні засади корупційних ризиків у системі публічного управління	9
1.1 Корупція як об'єкт міждисциплінарного та інституційного аналізу	9
1.2 Типологія корупційних ризиків у системі публічного управління	15
1.3 Класифікація корупційних ризиків у публічному управлінні	21
1.4 Аналіз проблем, що зумовлюють виникнення корупційних ризиків у системі публічного управління	27
1.5 Особливості корупційних ризиків в умовах воєнного часу	29
2 Інституційно-порівняльний аналіз міжнародного досвіду оцінювання корупційних ризиків у публічному управлінні	32
2.1 Особливості виникнення корупційних ризиків в деяких світу	32
2.2 Узагальнення міжнародного досвіду оцінки корупційних ризиків у системі публічного управління	34
2.3 Методика оцінки корупційних ризиків у системі публічного управління в контексті міжнародної практики	38
3 Інституційні підходи до управління корупційними ризиками в публічній сфері	58
3.1 Теоретичні засади управління корупційними ризиками в системі публічного управління: поняття та зміст	58
3.2 Практичні аспекти управління корупційними ризиками	64
Висновки	69
Список використаних джерел	71

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дат				
Розробив		Майданова А.В.			Інституційні основи управління корупційними ризиками в публічному секторі України	Літ.	Аркуш	Аркушів
Перевірів		Сторожилова.					5	76
Н. Контр.		Крихтіна Ю.О.				УкрДУЗТ		
Затверд.		Дикань О.В.						

Список використаних джерел

- 1 ISO Guide 73:2009 Risk Management – Vocabulary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.iso.org
- 2 Бадалова О. С. Загальні історико-правові аспекти боротьби з корупцією / О. С. Бадалова // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 11. – С. 149–153.
- 3 Борисов В. Громадянське суспільство та питання подолання корупції / В. Борисов, О. Кальман // Вісник академії правових наук. – 2005. – № 2. – С. 168–173.
- 4 Буряк Г. С. Корупційні відносини в сучасних умовах інституціоналізації світової економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 / Буряк Г. С.; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2010. – 24 с.
- 5 Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період : монографія / О. Ю. Бусол. – Київ : Ін Юре, 2014. – 564 с.
- 6 Визначення корупційних ризиків та запобігання їм у діяльності органів ДПС України: проблеми теорії та практики : монографія / [В. В. Лисенко, П. І. Заруба, С. І. Федчук, О. С. Задорожний, О. М. Москаленко] // Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т ДПС України, Нац. акад. прав. наук України, НДІ фін. права. – К. : Алерта, 2010. – 222 с.
- 7 Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
- 8 Волошенко А. В. Шляхи до своєчасного виявлення і нейтралізації корупційних ризиків / А. В. Волошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 12 (174). – С. 312–321.
- 9 Волошенко А. В. Корупційні ризики в бюджетній сфері: проблеми і напрями мінімізації // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2020. – № 2.
- 10 Голомша М. Корупційні ризики оборонного сектору України / М.

Голомша // Посилення доброчесності та протидія корупції в оборонному секторі України : зб. матер. міжнар. конф., 16 травня 2011 р. / за ред. О. О. Котелянець. – К., 2011. – С. 20–22.

11 Діденко Н. Г. Організаційно-правові засади правоохоронної діяльності в ЄС: регіональний аспект / Н. Г. Діденко. // Державне будівництво. Електронне наукове фахове видання Харківського регіонального інституту публічного управління Національної академії публічного управління при Президентові України. – 2013. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2013_1_30

12 Доля Л. М. Причини корупції в Україні та її наслідки для суспільства / Л. М. Доля // Боротьба з організованою злочинністю та корупцією : матеріали наук. практ. конф., 4-5 квіт. 2000 р., Київ. – К. : Ред. вид. відділ МВС України, 2001. – С. 104–111.

13 Запобігання та протидія корупції : навч. посіб. / [авт. кол. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), Р. П. Марчук, А. М. Мудров та ін.]; за ред. А. М. Михненка. – К. : НАДУ, 2010. – С. 55–81.

14 Ілляшенко С. М. Економічний ризик : навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.

15 Ілляшенко В. А. Загальна класифікація ризиків у системі прийняття та реалізації публічно-управлінських рішень: теоретико-методичний аспект / В. А. Ілляшенко, М. П. Соболев // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з публічного управління. – Харків : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2010. – № 1. – С. 92–97.

16 Індекс оцінки корупційних ризиків – дані дослідження некомерційної ділової асоціації TRACE International [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.traceinternational.org/trace-matrix/>

17 Кальман О. Г. Місце і значення соціально-правового контролю в системі заходів протидії корупції в Україні / О. Г. Кальман // Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність. Liability of Public Officials for Corruption : зб. матеріалів міжнар. наук. практ. семінару. – Х. : НЮА ім. Ярослава Мудрого; Харків. центр по вивченню організованої злочинності спільно з Амер. ун-том у Вашингтоні; Ін-т вивчення проблем злочинності Акад. прав. наук

України, 2003. – С. 148–151.

18 Камлик М. І. Корупція в Україні / М. І. Камлик, Є.В. Невмержицький. – К. : Т-во „Знання”, КОО, 1998. – 187 с.

19 Камлик М. І. Проблеми боротьби з корупцією та напрями протидії / М. І. Камлик // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2002. – № 6. – С. 20–27.

20 Клапків М. С. Питання етимології економічного ризику / М. С. Клапків // Фінанси України. – 2001. – № 4. – С. 14–20.

21 Корупційні ризики в діяльності публічних службовців : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12 квіт. 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>

22 Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні / Ігор Коліушко та ін.; Центр політико-правов. реформ, Фонд «Демократичні ініціативи». – К. : Москаленко О. М., 2009. – 196 с.

23 Костенко В. М. Світовий досвід протидії корупційним проявам / В. М. Костенко // Держава і право. – 2012. – № 58. – С. 302–308.

24 Кохан Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Г. В. Кохан. – К. : НІСД, 2013. – 232 с.

25 Краснокутська Н.С. Управління ризиками в комерційній діяльності: навч. посіб. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – С. 10–11.

26 Кушнар'юв І. В. Причини та умови корупції / І. В. Кушнар'юв // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 1 (60). – С. 88–96.

27 Лазаренко С. Ж. Суб'єктивні причини поширеності корупції в системі публічної служби в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=817>

28 Лисенко В.В. Антикорупційна стратегія в системі органів ДПС України. – Київ : НАДУ, 2018. – 172 с.

29 Лопатовський В. Г. Оцінка необхідності використання процесу управління ризиками на підприємстві / В. Г. Лопатовський // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – № 6, Т.1. – С. 105–108.

30 Маркєєва О. Д. Подолання корупції в Україні: проблемні питання / О. Д. Маркєєва // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – Вип. 18. – С. 142–152.

31 Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія / М. І. Мельник. – К. : Юрид. думка, 2004. – 400 с.

32 Мельник М. І. Корупція – це своєрідне дзеркало суспільства, його моральної і правової чистоти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dialogs.org.ua/ru/dialog/page56-928.html>

33 Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії : монографія / М. І. Мельник. – К. : Атіка, 2001. – 303 с.

34 Методологія оцінки корупційних ризиків у публічних установах Південно-Східної Європи. – Центр з питань запобігання корупції та боротьби з нею (RAI), 2018.

35 Молдован Е. Механізми подолання корупційних проявів у сфері публічної служби: проблеми функціонування / Е. Молдован // Державне управління та місцеве самоврядування : збірник наукових праць / редкол.: С.М. Серьогін (голов. ред.) та ін. – Дніпропетровськ, 2009. – Вип. 2 (2). – С. 267–275.

36 Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія / Є. В. Невмержицький. – К. : Вид-во КНТ, 2008. – 366 с.

37 Невмержицький Є. Проблеми удосконалення антикорупційних механізмів / Є. Невмержицький // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – 2012. – № 4 (60). – С. 153–168.

38 Олуйко В. Боротьба з корупцією у сфері публічного управління / В. Олуйко // Вісник публічної служби України. – 2003. – № 2. – С. 76–77.

39 Організація запобігання та протидії корупції в Україні : навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 283 с.

40 Побережний В. В. Становлення запобігання і протидії корупції в органах виконавчої влади України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец.

25.00.03 / В. В. Побережний. – К. : НАДУ, 2014. – 20 с.

41 Політова А. С. Поняття корупції: проблеми визначення [Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/3-2_2013/8/Politova%20A.S..pdf

42 Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

43 Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: Рішення № 830/21 від 28 груд. 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0830913-21#Text>

44 Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 2 груд. 2016 р. № 126 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 4. – Ст. 168.

45 Прохоренко О. Я. Корупція по-українськи (сутність, стан, проблеми): монографія / О. Я. Прохоренко. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 166 с.

46 Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Рогульський С. С.; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2005. – 19 с.

47 Серьогін С. С. Соціальна сутність корупції в органах публічної влади / С.С. Серьогін // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – Вип. 3(3). – С. 202–207.

48 Соловійов В. М. Запобігання і протидія корупції в публічному управлінні України : монографія / В. М. Соловійов. – Київ : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2012. – 508 с.

49 Сташис В. Проблеми боротьби з організованою злочинністю і корупцією в Україні / В. Сташис // Вісник Академії правових наук України. – 2001. – Вип. 2. – С. 163–168.

50 Тимощук В. П. Мінімізація корупції в діяльності публічної адміністрації / В. П. Тимощук // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 11. – С. 29–31.

51 Усаченко Л. М. Природа корупції в Україні: суперечності, ризики, проблеми : навч. посіб. / Л. М. Усаченко, В. М. Гурієвська // Кабінет Міністрів України. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Навч.-наук. ін-т післядиплом. освіти. – Херсон : Грінь Д.С., 2014. – 143 с.

52 Уточкіна Ю. А. Міжнародний досвід протидії корупційним проявам / Ю. А. Уточкіна // Вісник Луганського публічного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2012. – № 5. – С. 258–264.

53 Центр політико-правових реформ, Фонд «Демократичні ініціативи». Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні: аналіт. звіт. – Київ, 2021. – 28 с.

54 Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. Рада Європи. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 9. – Ст. 592.

55 Чубенко І. В. Генезис поняття корупції / І. В. Чубенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. – № 1 (87). – С. 113–118.

56 Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання) : монографія / В. С. Шестак. – Х. : Основа, 2003. – 207 с.

57 Шестак В. С. Участь громадськості у правотворчому забезпеченні реалізації культурної функції держави / В. С. Шестак // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2009. – Вип. 45. – С. 152–159.

58 Шило О. Г. Корупційні ризики чинного кримінального процесуального законодавства України: окремі питання / О. Г. Шило, Н. В. Глинська, Л. М. Москвич // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України. – Харків : «Право», 2014. – С. 202–220.